

later, al het graan gepikt: als 't volk van de akkers komt, heel de roode avond-zon op 't blinkend zweet van hunne bloote borst, dan hoort gij ze aankomen op hunne grove blokken, en zij zingen als koper: „En d'er is nog ólie ólie in!”... Nu zwermen al de fijne muggen, de muggen als een vliem. 't Is teeken dat de avond weldra gaat stil worden. — Maar in het najaar is het niet stil. Gij zit binnen-huis, in den naderenden donker, en de nijdige wind blaast onder de deur tot tegen de pijpen van uw broek. Gij hoort hem kolken in de schouw en schudden aan de stal-deuren. Hij kan jammeren als een vrouw in de pijnen, en razen gelijk de champetter als hij zat is. En hij is niet nog 'nen keer zat!... En de kinderen luisteren. Maar zij stellen zich gerust met schoolke te spelen. Gij hoort dat zij „Masoeur” moeten zeggen tegen Bertha. Gij hoort dat Bertha matelijk slaat met een stok op de achterdeur, waarop de anderen zeggen: „Ba, be, bi, bo, bu”. Maar gij hoort uw vrouw die zegt: „Ik ga maar de lamp aansteken; wij zullen zoo den wind niet hooren”. — Zoo komt de winter in het land, die verdrietig is omdat gij hem altijd zoo hoort regenen. Ik weet het wel, dat kan geen kwaad, en alles is binnen. Maar als gij bij de beesten moet zijn, die onrustig worden vanwege den avondkost, dan moet gij een baal-zak over uw veste leggen, en uw klompen hoort gij soppend kletsen. Maar de schoone tijd dan van zang, vanaf Kerstavond tot een Drie-koningen! „O Ster, o ster, waar zullen wij gaan?”, en als het liedje uit was, was het ineens heel stil. En dan: „Drie koningen uit Oriënten”... Ik zie het, Nand, aan uwen mond: 't is of gij er bij waart...

„Want, nietwaar, Nand, peins er 'nen keer op, mensch: gij hebt gij daar toch allemaal deugd van gehad. Ik weet het wel, gij zij 't gij geen groote boer geweest, maar een mensch is een mensch, en hij heeft toch plezier van zijne ooren. Gij zijt gij wel niet meer dan een koe-houderke geweest, maar...”

— „Gaat die dwaze-konte daar haast gaan

ophouden?” begon het in Nand zijn hoofd te wriemelen. Met al haar woorden van mijn ooren is 't gelijk een spinne-kop die in mijn hoofd zou rond-loopen. 't Is precies alsof ik anders niet had dan mijne ooren. Ja, 't is precies alsof ik niets anders dan mijne ooren had, is het precies alsof ik niets anders dan mijne ooren had. Is het niet precies alsof ik...?” — Het ging nu aldoor, aldoor, als een spoele, als een spoele die speelt over den weef-stoel. „Is het niet precies alsof 'ne mensch niets anders...” Het werd een gehaspel in zijn moe hoofd van altijd diezelfde woorden, die altijd door malkaer gingen loopen. Hij probeerde er orde in te brengen. Hij wilde het met zorg zeggen tusschen zijne eigen lippen. Hij hoorde die Marie Burgemeester's niet meer. Hij moest met aandacht zeggen: „Precies alsof ik potferflakmij niet anders dan...”

Dan schrikte hij ineens op door een luiden lach.

* * *

Maar zijn schrik was al even-gauw opgelost in een soort van klaarte. Hij moest zijne oogen niet open-doen om heel goed te zien. — „'t Is gemakkelijk”, vond hij. Maar wat hij zag maakte hem weêr wrevelig. Was dat die kleine smotse niet van aan den bosch-kant? — Van die Marie Burgemeester's wist hij al niet meer. Maar daar lag nu half over hem, dat het zijn klaarte haast benam, die slonsige dochter van den schoenlapper aan den bosch-kant, die ook klompen snijdt uit sappig hout, en in den winter Kruis-Lievenheerkens maakt in apothekersfleschjes. Maar gij moet hem zelf de fleschjes brengen. — In zijn zwart kot, dat vast zit als een slakken-huis in den heuvel-wand van het woud, riekt het naar beschimmeld pek en nat-getaste herfst-bladeren. — „Ja maar”, dacht nu Nand, „die vent moet al lang dood zijn!” Hij was nog met zijn slonse van een dochter in het bosch geweest, 's avonds. Maar, dat mocht hij zeggen: hij was toen nog jong; hij moest aan niemand rekening geven. En nu moest hij er om